

Akademie výtvarných umění v Praze
U Akademie 4
17022 Praha 7

V Praze, 4. 9. 2020

Oponentský posudek na diplomovou práci diplomantky Valentýny Janů MAX THE WEATHER GIRL

Práci Valentýny Janů sleduji několik posledních let (zhruba od začátku jejího studia na AVU). Na diplomové práci oceňuji fakt, že svá dlouhodobá témata (např. identita, pop) a strategie (videoperformance, aplikovaný text) doplňuje o kritickou interpretaci (změny klimatu, vztah k prostředí).

Dokládá to v textové část diplomové práce, ve které nastiňuje úvahy, které dnes výrazně rezonují v hlavním diskurzu nejen o umění, například kritika antropocentrismu (B. Latour), hyperobjekty (T. Morton), mezidruhová sounáležitost (D. Harraway), téma péče o prostředí (D. Jarman). Tyto souvislosti zmíněné v textové části by mohly vyznívat až akademicky nebo vyvolávat dojem, že jde o prvoplánově angažovanou práci, ale autorka v díle nesklouzává k didaktičnosti nebo tezovitosti: konfrontuje v něm velká politická témata se soukromou zkušeností s pomocí autentických uměleckých nástrojů – poetizace a výrazné formální stylizace.

V teoretické části mi chybí reflexe právě těchto strategií, které autorka dlouhodobě využívá, a které podle mě její tvorbu zásadně definují. Z mého pohledu síla díla spočívá právě v práci s formáty, které jsou v důsledku silně významové – například v tomto případě připouští konflikt či subverzi vůči zmiňovaným závažným tezím: mluvím o jakési blazeované náladě celé práce, popové estetizaci s atributy vrcholného konzumu, dramaturgií videoklipů, ironii a zacházení s povrchností, klišé a banalitou (například v textech). I aspekty jako výtvarné řešení záběrů, volba jazyka a přízvuku, přímá promluva hrdinky na kameru, nebo “vnitřní” hlas mají totiž politický rozměr.

Také bych čekala zmínku o strategii identitární performance (fakt, že autorka ve svém díle účinkuje, je zřejmě důležitý).

Podle rozhovorů s autorkou vím, že si je těchto souvislostí vědoma, ale zmiňuju to, aby se práce vyhodnocovala co nejpřesněji, v reakci na výsledek spíš než na původní plán, a s ohledem na právě to, co umění dělá jinak (mnohoznačněji) než věda nebo jazyk.

I když nedokážu rozečíst přesný podíl přínosu jednotlivých zúčastněných, cenila bych spolupráci (a její opakování) s filmařem Kryštofem Hlůžetem. Opakování naznačuje funkční komunikaci a výsledek je (znovu) přesvědčivý.

Jako to obvykle u oponentur bývá, píšu posudek aniž bych viděla dokončenou práci, například způsob instalace znám pouze ze skici, takže se nemůžu vyjádřit k čemukoli ohledně fyzického těla (například si představuju, že čalounění, které autorka zmiňuje, může práci výrazně ovlivnit).

Nicméně, nepovažuji zmíněné výhrady za nijak zásadní a celkově považuji autorčinu diplomovou práci i reflexi za velmi zdařilou a přínosnou. Podařilo se ji zhodnotit svou dosavadní zkušenost nejlepším možným způsobem, formálně vytříbeným a zároveň ideově kritickým.

Doporučuji ke kladnému přijetí a navrhuji známku výborně (1).

Sláva Sobotovičová